

Anm: KULTURMØDE: Alt det, hun ikke skriver

12. august 2022 Weekendavisen Sektion 2 (Bøger) Side 8 THOMAS HOFFMANN... 1717
ord Id: e9007190

2 sider

Iman Hassani har skrevet en dybt problematisk undervisningsbog præget af forstillet neutralitet og selektiv kritisk tavshed. Selv de mest hardcore selverklærende muslimske terrorister af-islamificeres ved et analytisk trylleslag.

Iman Hassani: Danmarks kultur møder med Mellemøsten - fra vikingetiden til krigen mod terror. 223 sider. 249,95 kr. Frydenlund.

Sjældent har vi talt så meget om undervisningsmaterialer. Først kom de såkaldte Normstormere, der vil befri de danske skoleelever fra gældende, undertrykkende opfattelser af køn og seksualitet, men ikke vil fremlægge deres materiale. Og nu foreligger Iman Hassanis woke undervisningsbog Danmarks kultur møder med Mellemøsten - fra vikingetiden til krigen mod terror, der er rettet til historiefaget på ungdomsuddannelserne.

Hassani, der er gymnasielærer og censor for historie ved de danske universiteter, benytter en diskursanalytisk metode, hvor særligt begreber som parallelsamfund, ghetto og integration pilles fra hinanden som dele af en illusorisk, diskriminerende og undertrykkende diskurs. Til eksempel er integration i virkeligheden ikke et politisk ønske om, at folk falder til og føler sig hjemme, men snarere et dubiøst magt apparat, der vil problematisere og opløse indvandreres kultur.

Assimilation.

Teoretisk abonnerer forfatteren på postkolonial teori, der vil »dekolonisere Vesten. Det vil sige at gøre den mindre dominerende og dermed dekonstruere dens rolle i verden og vidensforståelse«. Oven i teorihatten hældes Edward Saids orientalisme-begreb. Said ville vise, at »Mellemøsten« var et hvidt, eurocentrisk narrativ, der med videnskab og kunst gjorde begrebslige og æstetiske overgreb på den sagesløse orientaler. Det bliver til gengæld fuldstændigt underteoretiseret, at islams eget narrativ om den såkaldte Mellemøst også er en konstruktion med blinde magtvinkler, og Hassani inkluderer lande som Tyrkiet, Balkan, Pakistan og Afghanistan i Mellemøst-kategorien.

FØRST HØRER VI om vikingerne og araberne: En arabisk-muslimsk kilde beskriver dem som »de mest skidne af alle skabninger«. Ifølge Hassani er teksten tendentiøs, men kildens forfatter vaskede sig jo fem gange om dagen i forbindelse med bønner, så »hans forargelse over vikingernes hygiejne ville vi i dag måske finde helt legitim«. Derpå et kapitel om de danske korsfarere i Det Hellige Land, der slutter med George Bush Jr. s omtale af krigen mod terror som et »crusade« og Anders Breiviks korsridder-romantik. Så et kapitel om kulturstudier under oplysningstiden, hvor Carsten

Niebuhr-ekspeditionen nævnes som Danmarks bidrag til koloniseringen, og videre til et kapitel om guldalderen, hvor Europa for alvor »orientaliserer« Orienten i kunst og videnskab, ofte i fascination og romantisering.

Med Said i baghånden sammenfatter Hassani, at »selv de positive fremstillinger vil være problematiske, fordi de bygger på et usandt narrativ«. Kapitlet slutter af med et afsnit om islamofobien.

Her trækker Hassani blandt andet på CEDA, Center for Muslimers Rettigheder i Danmark, hvor hendes søster (der takkes i forordet som hjælp og sparring) arbejder som forskningsleder. Sidstnævnte har skrevet de meget kritiske kapitler om Danmarks angivelige islamofobi-tilstand i de kontroversielle SETA-rapporter (SETA er en såkaldt uafhængig tyrkisk tænketank med stærke forbindelser til Erdogan og AKP), som Europakommissionen en overgang samarbejdede med. Hassani selv benytter islamofobibegrebet flittigt, eksempelvis er »Europas politiske fokus på muslimske kvinder eller 'indvandrerkvinder' (som de ofte omtales i diskursen) egentlig bare islamofobi forklædt som frigørelsesprojekter«. Med kapitlet »Fra gæstearbejdere til etniske minoriteter« er vi kommet op til helt moderne tid. Her lærer vi, at integrationspolitikken »angriber tørklædet, kvindesvømmehaller, halalslagtning, friskoler osv.« Særligt kritisk fokus sættes på tørklæde(rets) sager, håndtryks-, burka-og ghettoloven, der således indvæves i Hassanis islamofobikritiske analyser. De tangerer ideen om strukturel racisme, det vil sige, når racisme er blevet så integreret en del af vores samfundsstruktur, at den nærmest er usynlig. Hvor usynlig og gennemsyrende denne såkaldte racisme i virkeligheden er, når alle disse sager er kendetegnet ved maksimal politisk og kritisk bevågenhed, stilles der ikke spørgsmålstegn ved.

I KAPITLET OM muhammedtegningerne lærer vi om de forskellige fremstillinger af profeten gennem tiderne.

Jyllands-Postens tegninger er ikke optrykt i bogen, og Flemming Roses berømt-berygtede ord citeres sådan, at det angiveligt afslører en »ekskluderende sprogbrug, hvor muslimer ikke inkluderes i det nationale fællesskab«. Hassani citerer nemlig Rose for, at »muslimer må acceptere, at deres religiøse følelser bliver udsat for hån, spot og latterliggørelse«. I bogen er der ikke nogen præcis angivelse af, hvor citatet stammer fra, men det er ikke fra artiklen i Jyllands-Posten. Her skrev Rose i stedet: »Det moderne, sekulære samfund afvises af nogle muslimer.

De gør krav på en særstilling, når de insisterer på særlig hensyntagen til egne religiøse følelser. Det er uforeneligt med et verdsligt demokrati og ytringsfrihed, hvor man må være rede til at finde sig i hån, spot og latterliggørelse.« Her er Rose jo faktisk omhyggelig præcis med at angive, at det kun drejer sig om »nogle muslimer«, og altså ikke et generaliserende alle muslimer, som Hassani præsenterer det. Og Roses pointe er netop ikke ekskluderende, men inkluderende for så vidt, at han netop angiver det almene »man«, der inkluderer os alle - så, ja, muslimer må være rede til at finde sig i satiriske udtryk uden at ty til trusler eller vold, ligesom man må være det som

kristen eller troende. Diskursanalytisk fejler Hassani her med nærlæsningen i en sådan grad, at det ligner bevidst fejlfortolkning.

En ret upassende relativisering ser vi også i afsnittet om tegningernes konsekvenser. Vi læser ganske vist, at Kurt Westergaard oplevede et attentatforsøg af »en ung mand«, og at Rose må leve med konstant PET-beskyttelse, men »en del muslimske debattører oplevede også chikane som følge af deres involvering i debatten«. Gad vide, om hun tænker på Naser Khader, der ligeledes kom på PETs livvagtliste? Næppe.

For en historiker er det også besynderligt, at hun slet ikke trækker på Ahmed Akkaris førstehåndsberetninger, selvom hun nævner imam-delegationens mobiliseringsarbejde.

Helt grelt bliver det med fremstillingen af Omar El-Hussein, gerningsmanden bag Krudttønde-og Synagogedrabene.

Ud over at den kortfattede passage forstyrres af flere faktuelle fejl, er den neutralt tvivlende konklusion overraskende: »Hans motiv bag gerningerne kendes ikke, men efter drabene var der en del debat om, hvorvidt drabene var begået af en socialt forstyrret ung mand, eller om de havde et større ideologisk mål og dermed kunne være et terrorangreb.« Nogenlunde samme neutralt lydende fremstilling præsenteres herefter i forbindelse med Samuel Paty.

MAN PLEJER AT SIGE, at djævelen er i detaljen. Efter at have læst bogen sad jeg og kiggede på omslaget. Det viser en ældre etageejendoms husgavl på hjørnet af en vej. Blikket fanges af graffitien på gavlen. Nederst nogle boblede ord, som jeg ikke kan tyde. Øverst en meget stor, sort arabisk graffiti skrevet med malerrulle.

Med små latinske bogstaver lige nedenunder har samme kalligraf skrevet »Hold ud« og »Outrage«. Forfatteren forklarer selv på Facebook, at det arabiske betyder »Vær ligeglad!« Vær ligeglad, hold ud og (vær) rasende! Er det et subtilt budskab til de ikke så få unge på ungdomsuddannelserne, som faktisk kan afkode arabisk? Er det et budskab til flertallet, som ikke forstår arabisk: »I forstår end ikke vores sprog.«? Et lillebitte, men læsbart skilt på gadehjørnet afslører gadens navn: Glasvej. Hvilken fin detalje - Glasvej ligger jo i Københavns Nordvestkvarter, hvor halalslagtere og Islamisk Trossamfunds moské ligger side om side med fitnesscentre og værtshuse. Og nå ja, så gav Glasvej jo også navn til en relativt stor jihadisme-terrorsag fra slutningen af 00erne med henholdsvis en dansk-pakistaner og dansk-afghaner. Fotografisk lidt af en djævel i detaljen. Og så alligevel ikke - for bogens undertitel deklarerer jo tydeligt, at den også handler om terror. Eller rettere: krigen mod terror. For selve det faktum, at en voldsom del af 00ernes og 10ernes terror i Danmark og Vesteuropa har været initieret af selverklærede muslimer, problematiseres ikke.

OG DÉT ER MÅSKE den største og mest djævelske djævel i detaljen for dette stykke undervisningsmateriale: Alt dét, der ikke bliver sagt, eller som nedtones i en grad, så det minder om selvcensur eller ligefrem misinformation.

Det er jo ikke, fordi Hassani vil skjule terrorens nyere historie, for den fylder faktisk ganske meget og vies det afsluttende kapitel, men eksemplerne er dybt tendentiøse. Billedteksten til et foto af Christiansborg med terrrorsikring i form af urokkelige granitkugler forklares korrekt som en måde at forhindre terrorangreb på. Men så kommer den underligt ukontekstualiserede sammenligning med »tilfældet i Nice i Frankrig i 2016, hvor en lastbil kørte igennem menneskemængden og dræbte 84 mennesker«. Pudsigt nok nævner Hassani ikke, at sikringen på Christiansborg var fremprovokeret af Anders Breiviks bilbombeangreb i regeringskvarteret i Oslo.

Eller Hassanis introduktion til afsnittet om forebyggelse af radikaliserings: »Terrorangrebene i Madrid (2004) og London (2005) har ført til et større politisk fokus på radikaliserings og det, der kaldes 'hjemmedyrkede terrorister'. Udtrykket refererer til, at terrorangrebene i de to byer blev udført af borgere i de respektive lande.« Den muslimske komponent er pist væk i begge tilfælde.

Selv de mest hardcore selverklærende muslimske terrorister og terrororganisationer af-islamificeres ved et analytisk trylleslag: »F. eks. er Al-Qaedas nuværende (ja, nu er han faktisk lige blevet dræbt af amerikanerne, red.) leder, Ayman al-Zawahiri, læge, og stifteren af den militante organisation Tanzim al-Jihad (der dræbte Egyptens præsident Sadat, red.), Muhammad Faraj, var ingeniør. Derfor bør denne form for vold og terror forstås som et udtryk for politisk snarere end religiøst motiveret vold.« Ræsonnementet er et eksempel på en besynderlig nulsumsopfattelse af religion og politik, hvor lægers og ingeniørers religiøsitet underkendes, fordi de ikke er religiøst lærde. Militant islams karakter er jo netop, at det religiøse og det politiske vekselvirker med hinanden, men det virker, som om Hassani gerne vil hvidvaske islam og muslimer.

Til billedteksten af knælende Guantanamo-fanger får vi igen en underligt selektiv dansk kontekstualisering: »En dansker ved navn Slimane Hadj Alderrahmane (1974-2013) tog i 2001 til Afghanistan for at få militærtræning og derefter gå i krig i Tjetjenien. I Afghanistan (i 2002) blev han taget til fange og sendt til Guantanamo-lejren. I 2004 blev han frikendt og sendt tilbage til Danmark.« Selvom Hassani har angivet hans dødsår, vælger hun ikke at anføre den relevante nuance, at han højst sandsynligt er død som fremmedkriger i Syrien.

DET ER ÆRGERLIGT, at bogen fejler så eklatant på et emne, der virkelig fortjener et nyt og kritisk kilde-og undervisningsmateriale. Alle de øvelser, som de studerende sættes til i bogen, virker gode og diskussionsskabende og kan bruges fortjenstfuldt i undervisningen.

Men de skæmmes fatalt af en forstillet neutralitet, der reelt manipulerer de studerende med en selektiv kritisk tavshed, som med Hassanis egne ord skal få dem til at forbinde prikkerne.

Man kan kun håbe på, at der ude på de danske lærerværelser sidder historie-og samfundsfagsgrupper med lærere, der såvel kilde-som normkritisk læser bogen grundigt, inden de overvejer at benytte den i undervisningen.

Diskursanalytisk fejler Hassanis nærlæsning i en grad, så det ligner bevidst fejlfortolkning.

